

Slutrapport for kampagnen Skadedyrssikring i fodervirksomheder med oplagring

INDLEDNING

Det er vigtigt, at virksomheder oplagrer foder, så det sikres mod påvirkning fra skadedyr. Tilstedeværelsen af skadedyr kan medføre, at foderets kvalitet forringes eller i værste fald, at fodersikkerheden bringes i fare.

Kontrolkampagnen med fokus på skadedyrssikring, blev gennemført i 30 fodervirksomheder i perioden juli-august 2017. Fødevarestyrelsen gennemførte kampagnen, fordi tidligere kontrol på foderlagre, som fx grovvarelagre med løsvarer, har vist, at en del virksomheder har udfordringer i forhold til forebyggelse mod og håndtering af skadedyr. Perioden for kampagnen blev lagt, så virksomheder om nødvendigt kunne nå at rette op på forhold inden indlagring af årets høst. Skadedyr, som fx rotter, mus og fugle, kan forurene foderet med bl.a. fæces og urin, der kan indeholde sygdomsfremkaldende mikroorganismer, herunder salmonella.

Tidligere kontrol har vist, at nogle virksomheder gennem flere år har forsømt at vedligeholde lagerbygninger tilstrækkeligt, hvilket kan give adgang for skadedyr. Fødevarestyrelsen har således inden kampagnens gennemførelse konstateret, at slitage på bygninger og anlæg, fejlkonstruktion eller beskadigelse af porte, døre, vinduer og tage, har givet adgang for skadedyr samt, at kvaliteten af oplagret foder er blevet forringet. Mange virksomheder benytter autoriserede skadedyrsfirmaer til deres skadedyrskontrol, men det er ikke alle, der følger tilstrækkeligt op på firmaernes observationer og anbefalinger.

Problemer med utilstrækkelig regelefterlevelse vedrørende bestemmelser om effektive programmer til bekæmpelse af skadegørere og krav til bygningerne og procedurer, således at skadedyr holdes ude, forventes størst på de ubemandede lagre.

Formål

Formålet med kampagnen var, hvor nødvendigt, at vejlede virksomhederne om regler for skadedyrssikring, og at kontrollere virksomhedernes system for skadedyrssikring. Kampagnen havde særligt fokus på følgende:

- Om bygninger og anlæg var tilstrækkelig vedligeholdt med henblik på skadedyrs-sikring.
- Om virksomheden havde fulgt op på evt. anvendte skadedyrsfirmaers anbefalinger.
- Om virksomheden havde procedurer for skadedyrssikring, herunder også procedurer til at observere for tilstedeværelse af skadedyr og til at kommunikere ved fund, så skadedyrsbekæmpelse og tiltag for det oplagrede foder kan initieres i tide.
- Om fordærv holdes under kontrol, så angreb af skadedyr kan minimeres.

KONKLUSION

Kampagnen viste, at de kontrollerede fodervirksomheder generelt havde godt styr på procedurer/programmer for skadedyrssikring og bekæmpelse af skadedyr.

De kontrollerede lagerfaciliteter var på mange virksomheder tilstrækkeligt sikret mod indtrængning af skadedyr, men på godt hver 4. virksomhed konstaterede Fødevarestyrelsen et eller flere forhold vedrørende utilstrækkelig eller manglende skadedyrssikring. Dette skyldtes primært, at porte, døre og indgange til blæsekanaler ikke sluttede tæt.

Kampagnekontrollen blev i de fleste tilfælde gennemført før indlagring af nyhøstede afgrøder, dvs. i perioden hvor lagerfaciliteterne var helt eller delvist tømte, hvilket gav de bedste muligheder for at kontrollere skadedyrssikringen. I langt de fleste tilfælde oplyste virksomheden, at fejl og mangler konstateret i forbindelse med kontrollen, ville blive udbedret snarest muligt og inden indlagring af nyt korn.

I de tilfælde, hvor skadedyrsfirmaet havde anført anbefalinger vedr. utilstrækkelig eller manglende skadedyrssikring havde virksomheden fulgt op på forholdet.

Der er ikke tilstrækkeligt grundlag til at konkludere noget om virksomhedernes evne til at sikre tilstrækkelig hurtig kommunikation ved fund af skadedyr og dermed sikring af rettidig skadedyrsbekæmpelse samt håndtering af evt. skadedyrsforurenede foder. Dette skyldes, at kontrolkampagnen blev gennemført, før der var større mængder korn/andre foderafgrøder på lagrene, og fordi der stort set ingen forekomst af skadedyr var.

Vores forventning om, at problemer med utilstrækkelig regelefterlevelse var størst på de ubemandede lagre, kunne ikke bekræftes.

Kampagnens resultater giver anledning til, at Fødevarestyrelsens kontrol fortsat vil være opmærksom på, om lagerfaciliteter hos fodervirksomheder er tilstrækkelig skadedyrssikret, herunder om porte holdes lukkede og kan slutte tæt, så skadegørere hindres adgang til oplagret foder. Fødevarestyrelsen vil endvidere følge op med et prioriteret kontrolbesøg hos de virksomheder, der fik konstateret overtrædelser.

Den danske brancheforening for korn- og foderstofhandelen arbejder på en vejledning til godt lagerhold, hvori tiltag for skadedyrssikring indgår. Fødevarestyrelsen forventer, at medlemmer heri vil kunne finde brancherelevant inspiration og vejledning til regelefterlevelse af foderhygiejneforordningens bestemmelser.

Fødevarestyrelsen overvejer at gentage kampagnen, eventuelt efter brancheforeningens medlemmer har haft mulighed for at implementere vejledningens anbefalinger.

RESULTATER

Der er gennemført kontrol hos 30 fodervirksomheder, som alle er registreret med oplagring af foder.

Hos 22 af virksomhederne (73 %) blev procedurer/programmer for skadedyrssikring samt implementeringen heraf fundet tilfredsstillende.

Ved 2 kontrolbesøg blev der vejledt om, at manglende ryddelighed omkring lagerbygninger kunne tiltrække og give skjulesteder for skadedyr.

Hos 8 virksomheder (27 %) blev der fundet et eller flere forhold vedr. manglende eller utilstrækkelig skadedyrssikring. Hos 7 af disse virksomheder (23 %) blev der givet en indskærpelse for forholdet. I de fleste tilfælde var årsagen, at porte ikke sluttede tæt, typisk som følge af beskadigede gummilister eller pga. helt manglende lukning forneden, så skadedyr ikke kunne holdes ude. Af andre eksempler kan nævnes utætheder omkring blæserindgange/-kasser og døre.

I 7 af de 8 virksomheder med overtrædelser, blev der fundet mere end 1 forhold vedr. manglende eller utilstrækkelig skadedyrssikring.

Hos 1 af de 8 virksomheder med overtrædelser, blev der givet et bødeforlæg. I det pågældende tilfælde var der tale om en eskalering som følge af manglende udbedring af samme forhold konstateret ved seneste ordinære kontrolbesøg.

Der blev ikke konstateret overtrædelser vedr. programmer for skadedyrsbekæmpelse og bekæmpelse af skadedyr.

Gennemgangen af skadedyrsfirmaernes skadedyrsrapporter fra månederne op til kontroltidspunktet samt kampagnens fysiske inspektion af faciliteterne viste et lavt skadedyrstryk (lav tilstedeværelse af mus/rotter/fugle og få spor af disse dyr).

METODE

Tidspunkt

Kontrollen blev gennemført i perioden 13. juli til 17. august 2017.

Branche

Kontrollen blev gennemført i fodervirksomheder registreret med oplagring af foder, primært på lagre beregnet til opbevaring af korn og andre foderafgrøder i løs vægt. Virksomheder med samtidig foderproduktion indgik ikke i kampagnen.

Varsling

Kontrollen blev som udgangspunkt foretaget uanmeldt. I 14 tilfælde var det nødvendigt, at anmelde besøget for at kunne gennemføre kontrollen, fx på lagre, der normalt er ube-mandede.

Metode

Kontrollen blev gennemført som en fysisk kontrol på lagerfaciliteterne. Følgende hovedpunkter blev gennemgået:

- Gennemgang af procedurer og program for skadedyrssikring af bygninger/anlæg samt for bekæmpelse af skadedyr.
- Fysisk inspektion af lagerfaciliteterne

Ved overtrædelser blev kontrollen bl.a. dokumenteret ved at tage billeder af forholdene.